

Opschrift

Vergadering van 12 juni 2024

Nummer: 2024_MV_00344

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Mieke Bouve: Onderwijs stelt alternatief ‘Groeitraject’ voor

Raadslid(-leden):

Mieke Bouve - Open Vld

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In het Vlaams onderwijs verlaat één op de zeven leerlingen het middelbaar onderwijs zonder diploma. Bovendien meldden de CLB's nog dat het aantal 'problematische' afwezigheden piekt. In het schooljaar 2022-2023 waren 30.254 leerlingen ongewettigd afwezig, of frequent of langdurig ziek.

Dat probleem dreigt nog groter te worden, omdat er voor een erg kwetsbare doelgroep geen gepast opleidingstraject meer voorhanden is. De groep jongeren die noch in het reguliere voltijds onderwijs, noch in het duaal leren thuishoort, dreigt uit de boot te vallen.

Die dreiging is een direct gevolg van de integratie van het deeltijds beroepsonderwijs in duaal leren. Er is binnen ons onderwijs nog amper de mogelijkheid om met de nodige flexibiliteit aan jezelf te werken.

De Vlaams Onderwijsraad pleit voor een nieuw leerpad : het Groeitraject. Dit biedt een voltijdse invulling van minimaal 28 uur op maat van de leerling. Er is zowel aandacht voor algemene vorming als voor persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast wordt het traject aangevuld met aandacht voor attitude, zoals leren samenwerken, op tijd komen en werken onder gezag. Eventueel kan er een welzijnstraject aan toegevoegd worden. Dat maatwerk zal extra middelen vragen, maar de investering weegt niet op tegen de maatschappelijke kosten als we deze groep jongeren aan hun lot overlaten.

Vraag:

Hoe staat het Gentse onderwijsbeleid hier tegenover ?

Ziet men hier een opportuniteit in ?

Antwoord

Dank voor uw vraag. Het thema is al vaak aan bod gekomen in deze commissie. Ikzelf en ook collega Peeters heeft haar bezorgdheid hier al aandacht voor gevraagd. De ongekwalificeerde uitstroom uit ons onderwijs is echt een groot probleem dat onze grootste aandacht verdient!

De opgesomde bezorgdheden zijn niet nieuw. Sinds de start van de invoering van duaal leren, en daarmee ook de overgang van deeltijds onderwijs, hebben alle scholen, partners en belanghebbenden (waaronder ook ikzelf) gewezen op de risico's hiervan, met name de hoge verwachtingen binnen de duale leerplannen gekoppeld aan het wegvallen van ondersteuning en opvolging van de jongeren die vaak na een woelig schooltraject in het deeltijds onderwijs terechtkomen.

Het Vlaamse beleid heeft echter ervoor gekozen deze zorgen te negeren.

Meer nog, de overgang van deeltijds naar duaal stelt de vroegere centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) voor een extra uitdaging: het voorzien van een voltijds programma voor alle jongeren, zonder extra financiering. Deze opdracht legt een zware druk op de CDO's, zowel logistiek, organisatorisch als pedagogisch/didactisch.

De Stad Gent ondersteunt sinds 2014 deeltijds onderwijsinstellingen via een overeenkomst met vzw LEJO, Groep INTRO en vzw aPart. Sinds 2020 ligt de focus hierbij op ondersteuning bij het realiseren van een voltijds engagement voor leerlingen, waarvoor het externe ondersteuningsaanbod momenteel tekortschiet.

Deze overeenkomst maakt het mogelijk dat de externe organisaties (allen aanbieders van OAL- *Ondersteuning alternerend leren* en NAFT - *Naadloos flexibele trajecten*) in nauwe samenwerking met het schoolteam concrete ondersteuning kunnen bieden aan leerlingen.

Een dergelijke vorm van samenwerking wordt bijna letterlijk teruggevonden in het VLOR-advies, dat voorstelt dat externe organisaties (waaronder aanbieders van NAFT en OAL-trajecten en ook psychologen) de leerlingen op school ondersteunen.

In Gent zetten wij hier al een hele tijd met eigen middelen dus volop op in. De VLOR bevestigt met haar advies nu ook het belang daarvan. Het is hoog tijd dat Vlaanderen dat inzicht overneemt en de scholen ondersteunt.

Deze Gentse inzet is echt noodzakelijk en wordt dan ook hard gewaardeerd, maar komt helaas niet voldoende tegemoet aan de groeiende uitdagingen binnen de CDO's. We zijn dan ook zeer blij met het advies dat vanuit de VLOR naar voor wordt gebracht. In dit rapport worden een aantal pijnpunten benadrukt, die ik even wil hernemen:

- Veel leerlingen zijn niet klaar om een duaal traject aan te vatten. De lat ligt hoog en de nodige ondersteuning in de aanloop ervan is onvoldoende.
- Jongeren in de tweede graad die in een dergelijke aanloofase zitten, kunnen onder bepaalde voorwaarden een kwalificatie halen. In de derde graad is dit niet mogelijk. Een mogelijkheid tot een (laagdrempeliger) stagecontract bij een duale werkgever wordt ook niet voorzien.
- Trajectbegeleiders spelen een cruciale rol in het slagen van een duale opleiding, maar ook hiervoor wordt geen extra financiering voorzien.

Het is tijd om bij te sturen, en dringend. De groep van jongeren met een grote ondersteuningsbehoefte groeit gestaag. Weet dat twee derde van de jongeren in het (vroegere) deeltijds onderwijs niet klaar is om leren en werken te combineren.

In Gent gaat dit om 400 van de 600 jongeren; op Vlaams niveau gaat dit om 6.000 van de bijna 9.000 jongeren. En dan zijn de jongeren uit het voltijds onderwijs met nood aan ondersteuning nog niet meegeteld.

Ik zie dan ook zeker kansen in de suggesties binnen het advies van de VLOR. Er is immers nood aan extra ondersteuning, zowel intern als extern aan het onderwijs; nood aan extra inzet op een persoonlijk ontwikkelingstraject met aandacht voor het aanleren en valoriseren van competenties (binnen én buiten hun onderwijstraject); en nood aan bijkomende leer- en (deel)kwalificatiemogelijkheden zodat jongeren een perspectief kunnen krijgen en behouden.

Het groeitraject biedt hiervoor een geschikt kader. Daarnaast zijn er tijd en centen nodig om de scholen te versterken en om een dergelijk groeitraject vorm te geven.

En wat mij betreft mag het nog verder gaan. Bied scholen extra ondersteuning en middelen zodat er ruimte is om de nodige partnerschappen op te zetten tussen verschillende domeinen: onderwijs, welzijn, arbeidsmarkt (cfr. Het Matchmakers dat ons Onderwijscentrum trekt), maar ook vrije tijd, gezondheidszorg, enzovoort, waarbij elk bereid is om vanuit de eigen opdracht en binnen de eigen kaders een ondersteunende rol te spelen.

Vanuit de Stad Gent wordt hier al jaren projectmatig en via allerlei convenanten op ingezet. Maar het mag, of liever: het móét nog meer, in het belang van de leerlingen. Dat is heel duidelijk te lezen in het VLOR-advies: dat we in Gent met ons onderwijsbeleid rond dit thema op het juiste pad zitten.

U weet het ook, collega Bouve: in onderwijs zijn er veel thema's waarover verschillende meningen bestaan, zelfs soms tussen belanghebbenden. Maar over dit thema is er en al heel lang eensgezindheid: er is tijd nodig en er zijn centen nodig voor deze trajecten. Dat wordt nog eens bevestigd.

Tijd om dit vanuit Vlaanderen structureel te maken, om ons als stad meer te ondersteunen. Tijd voor Vlaanderen om dit in het Vlaamse beleid te integreren en de middelen te voorzien. Aan de volgende minister van onderwijs, wie het ook mag zijn, wil ik daarom alvast zeggen: Make it Happen!
